Programmasturing
Zicht op Nederland - Datafundament

De afgelopen jaren is er gewerkt aan een nieuwe programmasturing voor Zicht op Nederland – Datafundament. Daarmee is een nieuwe overlegstructuur ontstaan waarin bestaande overlegtafels zijn opgegaan. Nog niet alle overleggen zijn overgegaan naar deze nieuwe structuur (governance). Dit gebeurt stap voor stap en op volgorde van prioriteit.

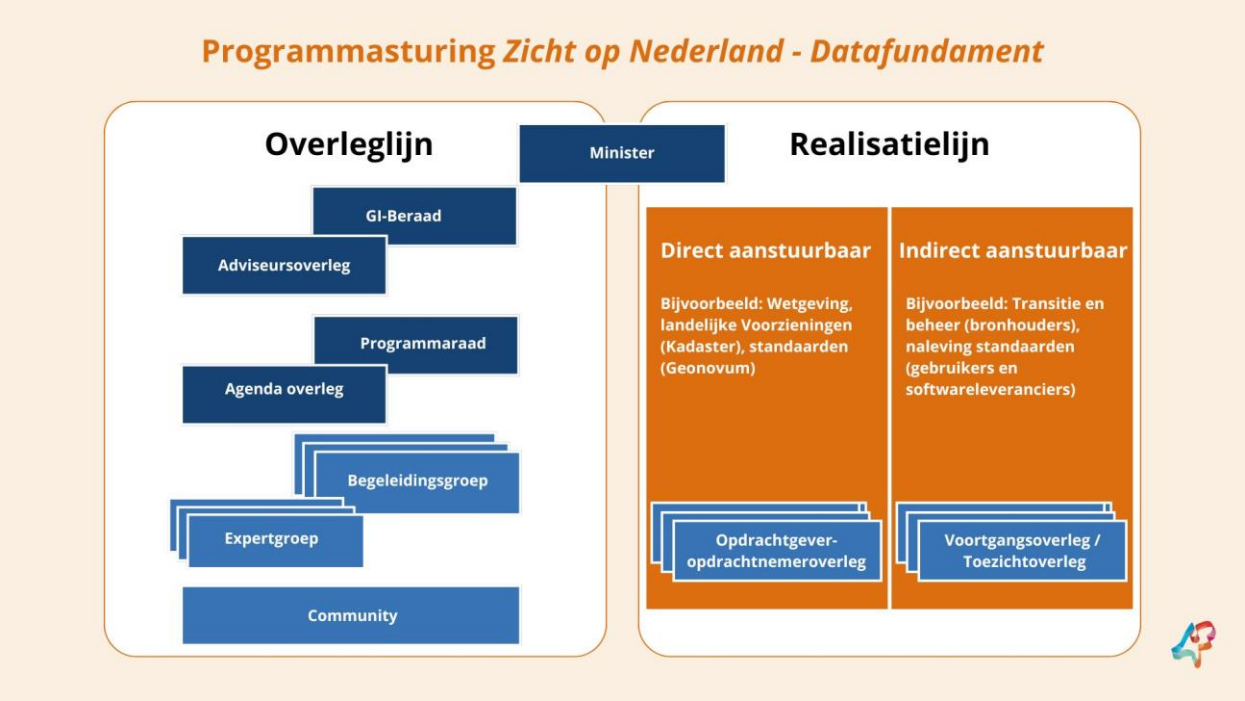

In de nieuwe programmasturing voor Zicht op Nederland – Datafundament maken we onderscheid tussen de overleglijn en de realisatielijn.

Overleglijn

In de overleglijn zijn er twee soorten overleggen:

- **Besluitvormende overleggen** (donkerblauw in de figuur): hier worden besluiten genomen die voor alle partijen gelden.
- **Adviserende overleggen** (lichterblauw): hier geven deelnemers advies.

Deelnemers in de overleglijn hebben een duidelijke rol: opdrachtgever(*owner*), leverancier (*supplier)* of gebruiker (*user*).

Realisatielijn

In de realisatielijn wordt het werk uitgevoerd, meestal onder leiding van de eigen organisaties. Soms is er sprake van een opdracht- of toezichtrelatie. De inhoud van opdrachten wordt afgestemd met belanghebbenden in de overleglijn. Daar vindt ook bijsturing plaats als dat nodig is. In de realisatielijn gaat het vooral om de dagelijkse uitvoering, waarbij uitvoerende partijen hun werk zoveel mogelijk ongestoord moeten kunnen doen.

De overleglijn

In de overleglijn kennen we overleggen waarin besluiten worden genomen waaraan partijen zich committeren en overleggen die adviserend zijn. Partijen nemen deel in deze overleggen vanuit een heldere rol, waarbij de volgende rollen worden gehanteerd: owner, supplier en user.

Besluitvormende overleggen
Strategisch

GI-beraad en Programmaraad

Binnen Zicht op Nederland verankeren we de samenwerking via een gezamenlijke bestuurlijke structuur: het Geo-informatieberaad (GI-beraad) en de daaraan verbonden programmaraden.

Het GI-beraad heeft de Programmaraad ZoN Datafundament en de programma-organisatie mandaat gegeven voor de realisatie van de visie. De overleggen van het GI-beraad worden voorbereid door het adviseursoverleg.

Rol van de Programmaraad ZoN DF

De programmaraad prioriteert doelen, stelt kaders voor de uitvoering vast en de partijen in de raad maken afspraken over ieders rol en bijdrage in de realisatie. Bestuurders van de belangrijkste betrokken partijen zijn lid:

- het ministerie van VRO als systeemverantwoordelijke
- gebruikers
- de organisaties die bouwen aan het datafundament (zowel data als voorzieningen)

In dit overleg worden de kaders vastgesteld waarbinnen de uitvoering plaatsvindt. De focus in het overleg ligt op de visie en de routekaart.

Werkwijze

Deelnemers worden aangesproken op hun rol (bijvoorbeeld als gebruiker of als ontwikkelpartij). Als een partij bij een bepaald onderwerp geen belang heeft en ook niet bijdraagt, weegt de stem van die partij voor dat onderwerp anders.

Samenstelling

De programmaraad bestaat uit gebruikers, bronhouders en verstrekkers van:

- Coördinerend ministerie voor Geo-Informatie (VRO)
- Gemeenten, provincies en waterschappen (via VNG, IPO en UvW)
- Ministeries met een grote rol in de leefomgeving of belang bij geo-informatie (o.a. VRO, IenW, LVVN, Defensie en uitvoeringsorganisaties)
- Verstrekkers en beheerders van standaarden (Kadaster, Geonovum, TNO, Netherlands Space Office)

Gemeenten, provincies, waterschappen en ministeries hebben niet alleen een groot gebruiksbelang, maar spelen vaak ook een belangrijke rol in de uitvoering – zeker als het gaat om de verbreding met sectordata.

Agendaoverleg

De overleggen van de programmaraad worden voorbereid in het agendaoverleg van deze raad. Aan deze groep nemen vertegenwoordigers deel van alle partijen die ook in de programmaraad zitting hebben.

Adviserende overleggen
Tactisch, inhoudelijk

De Begeleidingsgroepen

De programmasturing van Zicht op Nederland kent verschillende inhoudelijke begeleidingsgroepen. Hieraan nemen partijen deel die een substantiële bijdrage leveren aan de uitvoering van het datafundament en om gebruikers die een aanzienlijke bijdrage leveren in de vorm van financiering.

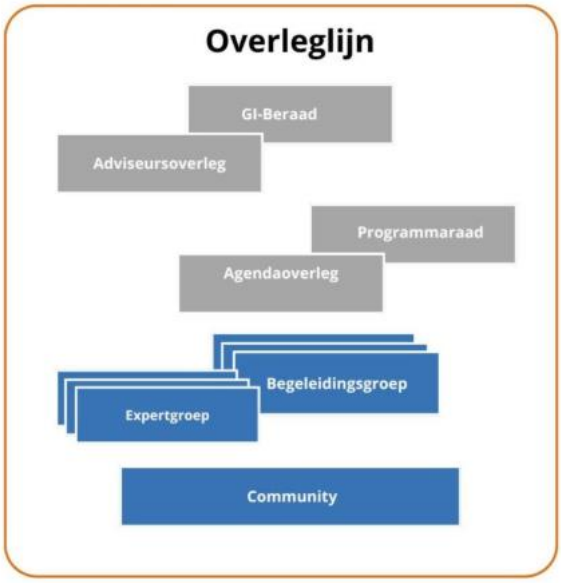

Rol en positie
Binnnen het programma ZoN Datafundament onderscheiden we verschillende domeinen. Elk domein heeft een eigen begeleidingsgroep, met daarin de partijen die actief bijdragen aan de ontwikkeling van het datafundament.

Het accent ligt hier op de inhoud.

- In de begeleidingsgroepen wordt inhoudelijk meegedacht over de uitvoering en het beheer. Hier wordt ook vastgesteld of een product 'goed genoeg' is om ter goedkeuring aan de programmaraad voor te leggen. Pas daarna krijgt het een externe werking.
- In de programmaraad en – waar van toepassing – in het GI-beraad, worden nieuwe trajecten en resultaten formeel goedgekeurd. De programmaraad beslist daarnaast over faseovergangen (bijvoorbeeld van ontwerp naar realisatie, of van realisatie naar gebruik).
- Belangenbehartiging vindt plaats in de programmaraad en het GI-beraad. De begeleidingsgroepen richten zich op wensen, inhoud en uitvoering.

In elke begeleidingsgroep zijn de belangrijkste rollen vertegenwoordigd: beleidsverantwoordelijken, bronhouders, gebruikers en verstrekkers.

Huidige begeleidingsgroepen

1. Begeleidingsgroep Geo-Basisobjecten (BG GBO)

- Voert het inhoudelijke gesprek over data uit de geo-basisregistraties, zoals fysieke objecten.
- Vervangt eerdere overleggen zoals het Agendaoverleg BAG (BAO) en de Begeleidingsgroep BGT.

2. Begeleidingsgroep Datadeel-Infrastructuur (BG DI)

- Richt zich op de technische ontsluiting van geodata.
- Betreft nu vooral PDOK en het Nationaal Geo-Register (NGR).
- Bedoeling is dat deze groep op termijn ook andere datadeel-voorzieningen tot dit overleg zullen behoren.
- Omdat data en techniek nu nog sterk verweven zijn, worden sommige onderwerpen voorlopig nog besproken in de begeleidingsgroep Geo-Basisobjecten.

3. Begeleidingsgroep Basisregistratie Ondergrond (BG BRO)

- Richt zich op de BRO, voormalige Programma Stuurgroep (PSG BRO)

4. Begeleidingsgroep Kleinschalige Topografie (BG KT)

- Gaat over topografische informatieproducten op kleinere schaal.
- Voorbeelden: TOPNL, NL Maps en de BRT Achtergrondkaart.
- Dit overleg bouwt voort op het huidige Gebruikersoverleg BRT.

5. Begeleidingsgroep Rechten (BG R)

- Gaat over informatie over rechten op onroerende zaken (percelen, gebouwen, leidingnetwerken), zoals de bijbehorende ligging, grenzen, zakelijke rechten, gebruiksrechten, publiekrechtelijke beperkingen en eigendomssituatie.
- Bouwt voort op gebruikersoverleggen van Basisregistratie Kadaster (BRK) en Wet op de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen (WKPB).

Toekomstige begeleidingsgroepen

Begeleidingsgroepen rondom onderwerpen zoals netwerken en terreindata. De programmasturing is daarmee ‘werk in uitvoering’. Bestaande overleggen worden stap voor stap overgezet naar de nieuwe structuur, zodat de overgang soepel verloopt.

Operationeel/inhoudelijk

De expertgroepen

1. **GBO expertgroepen (geven inhoudelijk advies aan BG GBO):**
    a. (Tijdelijke) expertgroep Opvolging evaluatie BGT = nieuwe naam van werkgroep opvolging evaluatie BGT
    b. (Tijdelijke) expertgroep Opvolging BRAVO = nieuwe naam van werkgroep opvolging BRAVO
    c. Expertgroep Kwaliteit GBO = nieuwe naam van Werkgroep kwaliteit BAG/BGT

2. **BRO expertgroepen (geven inhoudelijk advies aan BG BRO):**
    a. Expertgroep GWW = nieuwe naam van Domeinbegeleidingsgroep Grond, Weg- en Waterbouw
    b. Expertgroep GW = nieuwe naam van DBG Grondwater
    c. Expergroep MK = nieuwe naam van DBG Milieukwaliteit
    d. Expertgroep MBW = nieuwe naam DBG Mijnbouwwet
    d. Expertgroep Kwaliteit BRO

De Community

Bij Zicht op Nederland – Datafundament maakt de community onderdeel uit van de governance. Voor het uitvoeren van de visie voor het Datafundament is tijd nodig, werken veel organisaties samen en daarbij is het ook nodig mensen te verbinden. Om kennis en ervaring te delen, mee te denken en te doen, te investeren, ambassadeur te zijn (koploper) en elkaar te inspireren.

Verbinding zoeken

Dit gebeurt momenteel in diverse communities over diverse onderwerpen. Denk aan:

- Communities van gebruikers van geobasisregistraties (BAG, BGT, BRO, BRT, i.s.m. Kadaster, TNO en VNG)
- Community op Geo-forum van Kadaster/PDOK
- Community van Geonovum rond standaarden en afspraken
- Community rond 3D-omgevingen
- Community van data- en softwareleveranciers
- Community van adviesbureaus voor ruimtelijke planvorming
- Brancheorganisaties

Vanuit ZoN Datafundament verbinden we deze communities in een ‘community van communities’ en bouwen deze verder uit. Dit doen we door te zorgen voor een goede informatiebasis via de website ZichtopNL.nl. We zoeken de communities op in bijeenkomsten van anderen of organiseren zelf bijeenkomsten en webinars over onderwerpen die inspireren of waar we met alle deelnemers kennis delen.

De leden van de community benutten we traditiegetrouw ook als (ervarings)deskundigen en klankbord bij diverse vraagstukken. Ook kunnen zij wensen indienen voor verbeteringen en veranderingen.

Lees hierover meer op onze website.

De Realisatielijn

In de realisatielijn worden besluiten uitgevoerd die in de overleglijn zijn genomen.

Werkwijze

Directe aansturing

De programma-organisatie is een netwerkorganisatie: veel partijen werken mee en leveren hun bijdrage. Soms gebeurt dit via opdrachten vanuit VRO, waarbij er overleg is tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. De sturing is in zulke gevallen vooral tactisch. De operationele uitvoering ligt bij de opdrachtnemer.

Indirecte aansturing

Maar niet alle werkzaamheden lopen via een opdrachtrelatie. Een deel voeren partijen zelfstandig uit, vaak omdat zij daartoe wettelijk verplicht zijn. In die gevallen zorgen zij zelf voor de interne aansturing. Met daarbij toezicht en voortgangsbewaking als sturingsmechanismen. Ook worden stakeholders betrokken, bijvoorbeeld via werkbijeenkomsten, internetconsultaties en gebruikerspanels.
Wanneer voortgang of vragen over de scope daartoe aanleiding geven, legt men deze weer terug in de overleglijn voor een richtinggevende uitspraak.

Werkgroepen en tijdelijke overlegvormen

In de realisatielijn zijn er ook werkgroepen en tijdelijke overlegvormen. Deze bereiden besluiten voor of geven advies aan de begeleidingsgroepen in de overleglijn.

- **Operationele werkgroepen**
  Voorbeeld: de *Werkgroep Kwaliteit Geodata*. Deze groep bespreekt datakwaliteit op detailniveau en werkt concept-jaarplannen uit. De uiteindelijke besluitvorming gebeurt in de *Begeleidingsgroep Geo-Basisobjecten*.

- **Tactische werkgroepen**
  Voorbeeld: een werkgroep die is opgericht na de evaluatie van de Wet BGT. Zij werken adviezen uit op basis van de aanbevelingen. Ook hier worden de besluiten uiteindelijk genomen in de *Begeleidingsgroep Geo-Basisobjecten*.